

Tasavvufun Temeli Hicret

Hatıraların Gölgesinde | İsmail PALAKOĞLU

“Mucizeler meydana getiren cihan inkılâbı, tarihin seyrini değiştiren hareket; çaresizliğin çöküntüsünü sineye çeken insanlığın vahim diramının sonudur.”

Bütün peygamberler, insanları hak dine, tevhid esasına çağırarak ve kötülüklerden uzaklaştırmakla görevlendirilmişlerdir. Ama her asırda bu ulvi çağrıya icabet ederek ona gönülden inanan insanlar olduğu gibi bunu kabul etmeyen kimse de bulunmuştur.

Bundan 15 asır önce İslâm'a gönül veren Müslümanlar en sıkıntılı ve karanlık günlerini yaşıyorlardı. Yüce Allah'ın salât ve selâm'ının muhatabı, kâinat kendisinin yüzü-suyu hürmetine yaratılan eşsiz insan, Hz. Muhammed (s.a.v) Rab-bi'nin emirlerini ilk defa Mekke'de tebliğ etmeye başlamıştı. Bu prensiplerin özünü, putların terki ile, bir olan, eşi ve benzeri bulunmayan, her şeyin sahibi ve yaratıcısı olan yüce Allah (c.c)'a ve O'nun emirlerine inanmak teşkil ediyordu.

Ancak Mekke'li müşrikler bu emirlere kulak asmadılar. Cehâlet ve dalâletten kaynaklanan bir taassup içerisinde eşsiz Peygamberle alay etmeye başladılar. O'nu, risaletini tebliğ etmekten alıkoyacaklarını ve Allah'ın din olarak seçtiği İslâm güneşini daha doğuşunda söndüreceklerini sanıyorlardı. Allah'ın elçisi, müşriklerin dayanılmaz istihzalarına, akla, hayale gelmeyen eziyetlerine engellerine rağmen, görevini en zor şartlar içerisinde ve en iyi bir şekilde yerine getiriyordu.

İslâm'a gönül verenlerin sayısı çoğaldıkça, İslâm düşmanlarının Müslümanlara karşı kini, zulmü ve şiddetleri de o nisbette artıyordu. Mekke inkarcıları sayıları oldukça az olan mü'minlere akıllara durgunluk verecek işkenceler tatbik ediyorlardı. Mekke'de Müslümanlar canın-

dan bezmiş, yaşayamaz hâle gelmişlerdi. Buna rağmen karanlık günlerin gidip, bir gün yerini nurlu ve aydınlık günlerin alacağına candan inanıyorlardı. İşte bu nedenle tüm işkencelere tam iman, metanet ve sabırla göğüs geriyorlardı. Onların gözünde ne mal, ne evlat vardı. Tek düşünceleri İslâm'ı rahatça yaşayabilmek, yaymak ve onu tüm gönüllere yerleştirmek için gidecek huzurlu ve sakin bir yerd.

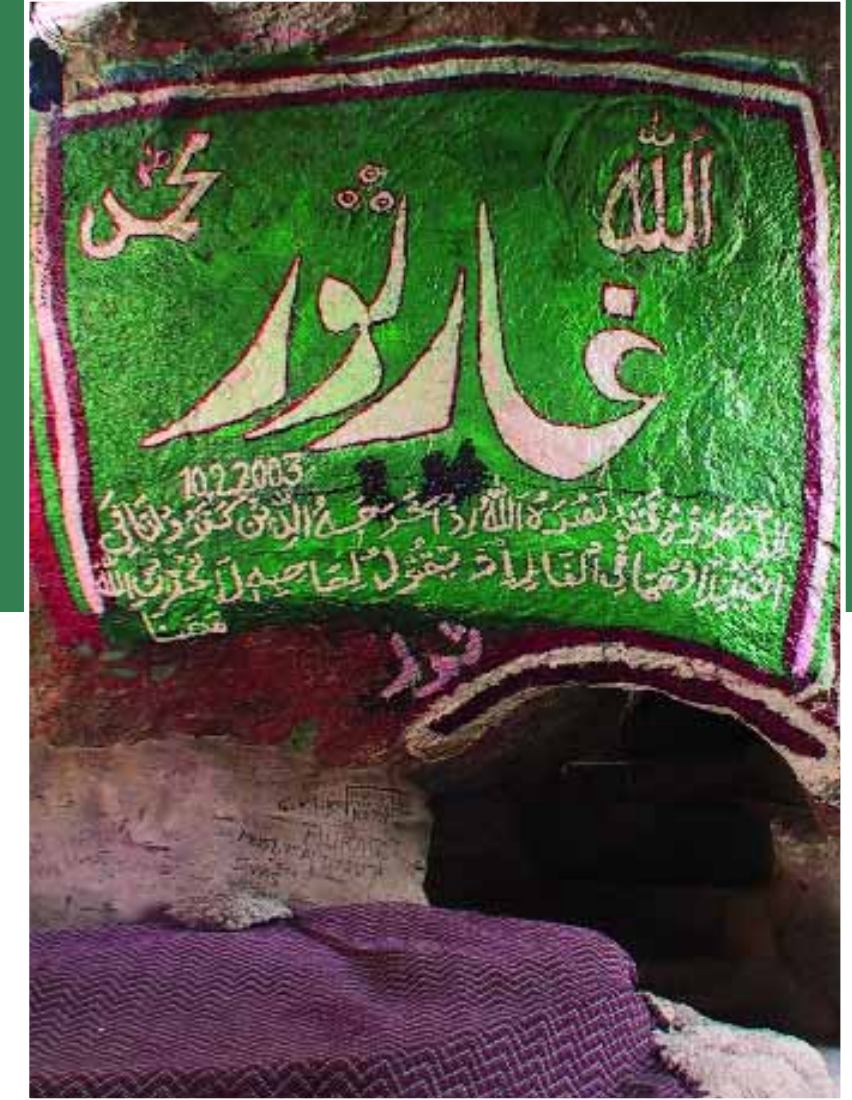
Bu durum karşısında Peygamber (s.a.v) Müslümanların bir kısmının Habeşistan'a ve diğer yerlere hicret etmelerine izin verdi. İşte bu hicretler nedeniyle İslâm, Mekke sınırlarını aşarak, diğer şehir ve ülkelere ulaşmış ve orada yayılmaya başlamıştı. Bu durumu gören Kureyş'in ileri gelen inkarcıları, ne yapacaklarını şaşırılmışlardı. Daha ev-

“Hicret, imanın küfre; hakkın ve adaletin zulme; ilim ve irfanın cehâlete karşı üstün gelmesinin başlangıç tarihidir. Hicret, bir reaksiyon değil, "aksiyon" dur.”

vel Mekke'den dışarı atmaya çalıştıkları Müslümanları, bu defa İslâm'ın yayılmasını önlemek için, Mekke'de hapsetmek ve başka yerlere göndermemek planları hazırlamaya başladılar. Allah Rasûlünün vücudunu ortadan kaldırmayı düşünüyorlardı. Lakin bu planlarında oldukça geç kalmışlardı. Çünkü Mekke'de Müslümanlar sayılabilecek kadar azalmıştı.

Peygamber Efendimiz (s.a.v), Hz. Ebubekir (r.a), Hz. Ali (r.a) ve ashabın pek azından başka kimse kalmamıştı.

Bu olaylar devam ederken, nihayet Cenab-ı Hakk'ın izni ile O'nun himayesinde Allah Rasûlu Hz. Muhammed (s.a.v)'e en sadık arkadaşı Hz. Ebubekir (r.a) ile birlikte Medine'ye hicret emri gelmiş, böylece Allah en sevgili kulu ve elçisini korkunç bir suikastten kurtarmıştı. Hz. Peygamber (s.a.s), yanında sadık dostu Hz. Ebubekir (r.a) ile birlikte müşrikleri şaşkırtmak, izlerini kaybettirmek için Medine yönünün aksi istikametinde hareket ederek "Sevr" dağında bir mağaraya sığınmışlardı. Düşman bu iki yolcuyu

bulmak için her tarafı iyice aramışlar, mağaranın önüne gelmişlerdi. İçeridekiler dışarıdakilerin sesini duyuyorlardı. Bu arada Hz. Ebubekir (r.a) heyecanlanmış, vücudu titrer bir duruma gelmişti. Bunu gören Hz. Peygamber (s.a.v) "Üzülme, Allah bizimle beraberdir" buyurmuşlardı.

Kur'ân-ı Kerim'de bu olay şöyle anlatılmaktadır: "Eğer siz O'na (Rasulüme) yardım etmezseniz şunu bilin ki; inkârcılar O'nu (Mekke'den) çıkardıklarında mağarada bulunan iki kişiden biri olarak Allah O'na yardım etmişti. Arkadaşı Ebubekir'e 'Üzülme, Allah'ın yardımı bizimledir.' diyordu. Allah ona güven vermiş, görmediğiniz askerlerle onu

desteklemiş inkar edenlerin, sözünü alçaltmıştı. Ancak Allah'ın sözü yücedir. Allah güçlüdür, hakîmdir."

Hicret, Müslümanların geçmiş hatıralarına ve geleceğe hazırlanmalarına sebep olan büyük bir hadisedir. Hicret, imanın küfre; hakkın ve adaletin zulme; ilim ve irfanın cehâlete karşı üstün gelmesinin başlangıç tarihidir. Hicret, bir reaksiyon değil, "aksiyon" dur. Hicret, bir mananın kabuğunun çatlaması ve neş ü nema bulması, gün yüzüne çıkmasıdır. Hicret başlıbaşına bir olay, bir tarihtir. Asırların biriktirmiş olduğu küfrü söndürecek büyük bir gerçeğin hareket noktasıdır. Mucizeler meydana getiren cihan inkılâbı, tarihin seyrini değiştiren

ren hareket; çaresizliğin çöküntüsünü sineye çeken insanlığın vahim diraminin sonudur. Yeryüzündeki muzır mikropları yakıp kurutan ilâhî bir güneş; Hak dinin yayılmasını, cihanşumûl olmasını sağlayan büyük olaydır. Önce Arabistan'ı, sonra bütün dünyayı aydınlatan, Kur'ân ve İslâm ilminin öğretilmeye başlandığı tarihtir. Hicret bir ricat değil, ilâhî bir fetihtir. İslâmiyet'in, cihana açılması bu olayla başlamış İslâm gerçeği, bu olayla varlığını dünyaya duyurmuştur. Peygamber'in mübarek dudaklarından duyulan bu tebliğ ile, son ve hak din, bu olaydan sonra ilâhî vahiylerle müessesleşmiştir.

Bir gün ziyarete gelenlerden biri Osman Hulûsi Efendi'ye şöyle bir soru sorar: "Efendim Nakşibendî Tarikatının Hz. Ebu Bekir (r.a.) Efendimizden geldiğini, Kadirî Tarikatının ise Hz. Ali Efendimiz (r.a.)'den geldiğini söylüyorlar doğru mu?" Osman Hulûsi Efendi şöyle sohbet buyururlar: "Evet doğrudur, Resûlullah Efendimiz (s.a.v) hicrete giderken, ilk defa Gari Şerifte (Sevr Dağı/Hicret Mağarası) Hz. Ebu Bekir (r.a.) Efendimize ders tarif ettiler. Bugün size telkin edilen dersin, harfiyle aynısı, bu mağarada tarif edilen derstir. Mağarada olduğu için

hafî zikri tarif ettiler. Hz. Ali Efendimiz (r.a.)'e de genç olduğu için cehrî zikri telkin ettiler. Hz. Ali Efendimiz (r.a.) yolda giderken bile cehrî zikir çekerdi. Ecdadımızdan dolayı bütün tarikatler bizde birleşir. Yer yüzünde tarikat çok, fakat işin ehlini bulmak lazım." diye buyururlar, sonra şöyle devam ederler: "Resûlullah Efendimiz (s.a.v) Mescid-i Nebevîde hutbe irad ederken ashab-ı kirama buyurdu ki: "Ey Ashabım bana yakın gelin, bana yaklaşın. Mescidime açılan kapılardan, Ebu Bekir Sıddık'ın (r.a.) kapısı hariç, diğerlerini kapatın" diye buyurdular. Bugünkü tasavvufçular, Nakşibendî Tarikatı'nın haricindeki, diğer tarikatların ketmolacağını, Nakşibendî Tarikatı'nın ise kıyamete kadar bakî kalacağını rivayet ederler. Birçokları bu tarikatı yıkmak için uğraştılar. Fakat muvaffak olamadılar. Bu kaleyi yıkmak için merdiven dayadılar; merdivenleriyle beraber yandılar. Bu yol Resûlullah Efendimiz (s.a.v) zamanından bu yana sahih ellerde bozulmadan günümüze kadar geldi. Yine sahih ellerde bozulmadan halkalar eklenerek kıyamete kadar devam edecek. Bunu bozmaya, yıkmaya kimsenin gücü yetmez."

Osman Hulûsi Efendi, "Eğer ki dervişlik okuma ile olsaydı, piyasada bir çok tasavvuf kitapları var, bir tasavvuf kitabı alır okur, derviş olurduk. Fakat öyle değil. Bizim yolumuz görerek, yaşanarak öğrenilir. Bir gün Hz. Ali Efendimiz (r.a.) hilafeti zamanında, Mescid-i Nebevî'de sahabeyle beraber sohbet ederlerken, Hasan Basri (k.s.) Mescidin kapısına gelir, fakat içeri girmeden geri döner. Hz. Ali Efendimiz (r.a.) onun geldiğini hisseder, hemen peşinden çağırır: "Ya Hasan bir şey mi vardı neden geri döndün?" deyince, Hasan Basri (k.s.): "Ya Ali sohbetinizi bozmak istemedim" der. Hz. Ali (r.a.): "Ya Hasan ne için gelmiştin" deyince; Hasan Basri (k.s.): "Ya Ali (r.a.) siz Resûlullah (s.a.v)'in abdest aldığını gördünüz, lütfen siz bir abdest alın, ben de sizden göreyim" der. Hemen bir kırba su getirirler, Hz. Ali Efendimiz (r.a.) orada abdest alır, o da görür. Bizim yolumuz görerek, Pirlar vasıtasıyla günümüze kadar geldi. Bozulmadan sahih ellerde kıyamete kadar gidecek," diye buyururlar.²

Dipnotlar:

- 1- Tevbe, 40.
- 2- Somuncu Baba Araş. Kült. Merkez. Arşivi, Röportajlar Dosyası, nr. 9/36.